

СЛОВО ЗА ПРАЗНИКА НА СВЕТИТЕЛ СЕРАФИМ, АРХИЕПИСКОП БОГУЧАРСКИ, СОФИЙСКИ ЧУДОТВОРЕЦ

В събрани и подредени от покойната монахиня Серафима (Ястребова) записки с наставления на светител Серафим, възлюбени, четем:

„През 1936 г. атонският схийеромонах Касиан посетил България. Владиката (т.е. светител Серафим) се изповядал при него. Когато о. Касиан си отишъл, владиката казал на послушника: «Да ти кажа, той има чудни, добри очи». Въобще владиката говореше за него като за истински праведник, мъдър, здрав и свят.

По време на беседа с о. Касиан послушникът го попитал: «Как намирате нашия владика?». Старецът отговорил: «Какво мога аз да кажа за вашия владика, той е със свят живот. Той целият е любов. Никога не съм виждал такива архиереи“.

Светостта е слава на Църквата, утеха, радост и подкрепа за нейните верни чеда. Но светостта е и камък за препъване на мнозина, повод да се открият помислите на много сърца. И в това отношение светител Серафим не е изключение.

Да чуеш или да прочетеш разкази за светител Серафим от най-верните му духовни чеда, да се запознаеш с неговите проповеди, с достоверните му наставления е наистина духовна драгост и сладост – сърцето ти се съгрява, душата се утешава и сякаш за миг проглеждаш в един друг свят, в света на човек, у когото животът в Богочовека Христос пулсира в цялото му същество. И Бог прослави Своя служител, чийто живот бе прослава на Бога.

Но в нашия грехопаднал свят Христовите свидетели, Христовите приятели, светците са и хулени, и отричани, и прекроявани според мерките на едни или други гледища, и употребявани за едни или други цели.

Годината е 403 след Рождество Христово. В непосредствена близост до античния град Халкидон е свикан „каноничен“ от формална гледна точка събор, на който е осъден св. Йоан Златоуст. Деянията на този събор могат да бъдат

прочетени и днес. Обвинителният акт съдържа 29 точки. Сред тях: обвинение трето: продажба на голямо количество църковна собственост; обвинение петнадесето: [Архиепископ Йоан] приема жени и остава с тях насаме, като отстранява другите [от помещението]; обвинение двадесет и пето: обядва сам и по време на тази уединена трапеза се държи като циклоп – срамно и сластолюбиво; обвинение двадесет и девето: подкупил е с пари ръкоположени от него епископи, за да угнетява чрез тях духовенството. И така нататък, и така нататък. Автентичен документ, ще каже някой. Но Бог и църковният народ ведно с верните Христови архиереи, йереи и дякони произнасят автентичната си отсъда и още непосредствено след кончината си опозореният на не един събор Константинополски архиепископ става и завинаги остава свети Йоан Златоуст.

Какво чудно има в това, че шестнадесет века по-късно оклеветеният светител Серафим споделя участието на един от най-великите йерарси на Христовата Църква?

Благоговейното отношение, същинската почит към светците са несъвместими с използването на авторитета им за църковно-политически цели, несъвместими са с опита да подведеш личността, богословското творчество и духовността на светеца под знаменателя на безусловно чужди им възгледи и действия. Горестно е, болно е, че неотдавнашната канонизация на светител Серафим в Москва бе свързана с такова отношение към личността на Софийския чудотворец. Така например председателят на комисията за „официалната“ канонизация на светителя, Волоколамският митрополит Иларион твърди: „Като се отнася критично към позицията на свещеноначалието на Руската Православна Църква в СССР, в същото време той признава избора на митрополит Сергей (Страгородски) за патриарх.“ Но в дневника на светител Серафим за 1943 г. година четем:

„1 окт[омври] Много се разстроих от [новината на] о. А[ндрей]: Бълг[арският] Синод призна п[атриарх] Сергей вчера.

2 окт[омври] Вчера получих стягане в сърцето от този въпрос: о. А[ндрей (Ливен)] каза в сряда на всенощното бдение в олтара, че Бълг[арският] Синод признал п[атриарх] Сергей“.

Ето и друго изказване на митрополит Иларион в доклад пред Архиерейския събор на Московската патриаршия: „Отричайки възможността за наличието на пълнота на истината във вероучението на другите религии и конфесии, владика Серафим никога не осъжда социалните контакти и богословския диалог с инославията“. Този опит да се съчетае църковната позиция на светител Серафим с икуменическата политика на Патриаршията се разбива в думите на самия светител в доклада му „Трябва ли Руската православна църква да участва в икуменическото движение“: „Не може да не се обърне внимание и на обстоятелството – пише светителят – колко отрицателно значение има участието на православни представители в икуменическите конференции. Самият факт на тяхното присъствие там утвърждава инославните християни в мисълта, че сякаш всички християнски вероизповедания принадлежат към едната свята съборна и апостолска Църква... Присъствието на православни представители на икуменическите конференции говори само за това, че православните християни са започнали да отстъпват от своето Православие. Трудно е да се каже с какво православните икуменисти отстъпват повече от Православната Църква — дали с писанията си, или с присъствието си на икуменическите конференции. Това присъствие по своята същност е предателство спрямо нашето православно догматическо учение за Църквата, изразено в деветия член от Символа на вярата.“ Не е потребно да се привеждат още примери, за да се онагледят нечестният опит личността на светителя и фактите от живота му да бъдат подредени в схема, предназначена да обслужи нецърковната по същество църковна политика на Московската патриаршия.

Но не ни ли обвиняват и нас, че си служим с името на светителя за користни цели? Да, обвиняват ни. И ако ние не се стремим да пазим и следваме духовните завети на светител Серафим така, както ни учеха неговите предани чедра и наши

духовни отци и майки, ако дръзваме да правим от неговата свята личност средство, чрез което да подчертаем собствената си правота и собственото си мнимо превъзходство над другите, да, ние ще даваме поводи за такива обвинения и ще бъдем съблазън за другите. Както казваше приснопаметната наша майка игумения Серфима, ние държим истината с нечисти ръце. И естествено хората ще виждат преди всичко нечистите ни ръце, а тази неумивана с покаяние нечистота и тях ще отблъсва от истината, и нас ще ни отчуждава от нея. Горделивото чувство за наше, именно за наше собствено идеологическо превъзходство над другите, глуповатата показност, припознавана изкривено като ревност за чистотата на Православието, могат да обезобразят човешката душа в не по-малка степен от либералния разпад на православното съзнание. Да се научим, подобно на хананейката, смирено да се храним с трохи от духовната трапеза на нашите отци и майки, да се научим да пазим и да следваме техните завети с дух и истина, скромно и благоговейно, така както те пазиха, следваха и предадоха в нашите, уви, наистина омърсени ръце, заветите на своя авва, просиял в святост на родната ни земя.

Светителю отче Серафиме, приеми нашата немощна възхвала и моли Бога да ни даде дух на истинско и всецяло покаяние.

Амин!

† Триадицкий епископ Фотий